

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: nezletilý J. P. T., narozen X,
bytem T. 449/2, K. n. O.,
zastoupen advokátkou Mgr. Petrou Severovou,
sídlem 5. května 163, 356 01 Sokolov,

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 00 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2019/128068-915 ze dne 19. 6. 2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2019/128068-915 ze dne 19. 6. 2019 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 104 Kč k rukám Mgr. Petry Severové, advokátky se sídlem 5. května 163, 356 01 Sokolov, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Petře Severové, advokátce se sídlem 5. května 163, Sokolov, se přiznává odměna za zastupování ve výši 3 146 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Plzni do jednoho měsíce ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Karlových Varech žalobci odejmula příspěvek na péči. Na základě sociálního šetření a posudku o zdravotním stavu vypracovaného Okresní správou sociálního zabezpečení Sokolov dospěl k závěru, že žalobce nezvládá toliko dvě základní životní potřeby: péče o zdraví a osobní aktivity.
2. Žalobce proti tomuto závěru brojil odvoláním, v němž tvrdil, že jeho zdravotní stav se nelepší a je závislý na pomoci jiné fyzické osoby. Žalovaný na základě posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí dospěl k závěru, že odvolání žalobce nebylo důvodné. Odvolání zamítl a rozhodnutí krajské pobočky Úřadu práce potvrdil. Převzal vyjádření posudkové komise k odvolacím tvrzením žalobce o zdravotním stavu: rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce představuje porucha aktivity a pozornosti, dále je doložena koktavost. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné osoby u dvou základních životních potřeb: péče o zdraví a osobní aktivity. Podle § 8 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, musí být dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav spojen s neschopností zvládat alespoň tři základní životní potřeby. Jinak není posuzovaná osoba do 18 let pokládána za závislou na pomoci jiného člověka. V minulosti bylo žalobci přiznáno nezvládání dalších základních životních potřeb: tělesná hygiena a komunikace. Tyto minulé závěry se však posudkové komisi jevily aktuálně nadhodnocené, poněvadž z doložených lékařských nálezů nešlo prokázat nutnou mimořádnou péči, která náročností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku. Posudková komise se tedy ztotožnila s posudkovým hodnocením lékaře okresní správy sociálního zabezpečení.
3. Proti rozhodnutí žalovaného žalobce brojil žalobou. V ní namítal, že předchozí správní řízení trpělo procesními vadami, zejména kvůli činnosti posudkových lékařů. Napadené rozhodnutí spočívalo na jediném důkazu, a to hodnocení od posudkové komise. Ta ovšem žalobce posoudila bez osobního vyšetření, pouze s přihlédnutím k listinným důkazům. Vyšetření posuzovaného při jednání komise však tvoří základní prostředek pro zjištění skutkového stavu. Žalobce přitom nebyl vyšetřen ani odborným posudkovým lékařem, jen jednou jej v místě bydliště kontaktovala sociální pracovnice. Žalobce současně rozporoval odbornost posudkové komise. V ní totiž nezasedl pediatr, případně dětský psychiatr, ačkoli byl posuzován zdravotní stav dítěte. Dále, žalovaný nezdůvodnil, proč pokládá za nadhodnocené nezvládání tělesné hygieny žalobce. V souvislosti s tím žalobce podotýká, že si dosud v jedenácti letech, neosvojil základní návyky tělesné hygieny (např. čištění zubů). Žalobce pro své psychické onemocnění nezvládá celkem čtyři základní životní potřeby: oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobní aktivity a tělesná hygiena. Lékařské zprávy, jimiž disponovala posudková komise, neobsahovaly informace o vlivu zdravotního stavu žalobce na zvládání základních životních potřeb.
4. Žalovaný k žalobě uvedl, že posudek posudkové komise byl úplný, přesvědčivý a celistvý. Vycházel z lékařské dokumentace žalobce, včetně zpráv, jež předložil právě žalobce. Posudková komise neprovedla osobní vyšetření žalobce, neboť pro objektivní posouzení při dostupnosti kompletní zdravotní dokumentace nebylo zapotřebí a žalobce o osobní vyšetření neprojevil zájem. Složení posudkové komise shledal žalovaný dostačujícím, jelikož v ní byl přítomen psychiatr, což odpovídá tomu, že žalobce dokládal psychiatrická a psychologická vyšetření. Není přitom podstatné, že se nejednalo o dětského psychiatra, neboť rozhodující je atestace v oboru psychiatrie. Stejně tak je dostačující, že předsedkyně komise má atestaci pro posudkové lékařství. Co se týče zvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání, nebyla tato potřeba nikdy uznána za nezvládanou. Co se týče

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

zvládání základní životní potřeby tělesná hygiena, je hodnocení posudkové komise řádně odůvodněné.

5. Žaloba je důvodná ve vztahu k posouzení zvládnutí základní životní potřeby tělesné hygieny.

Obecná východiska pro posouzení věci

6. Podle § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, se příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Podle § 8 odst. 1 se osoba do 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat nejméně tři základní životní potřeby a vyžaduje každodenní *mimořádnou péči* jiné fyzické osoby.
7. Při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat základní životní potřeby a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost (§ 9 odst. 1 zákona o sociálních službách). Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a *využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby* nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (§ 9 odst. 5). Blížší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 6).
8. Podle § 10 odst. 1 zákona o sociálních službách se u osoby do 18 let věku při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby a při hodnocení potřeby mimořádné péče *porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku*. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. *Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku*.
9. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce. Za neschopnost zvládnout základní životní potřeby se považuje stav, kdy nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby (§1 odst. 4 vyhlášky). Při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se posuzuje, zda je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k *pravidelnému zvládání základní životní potřeby* a zda je fyzická osoba schopna *rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby* (§ 2 odst. 1 vyhlášky).
10. Pro účely posuzování stupně závislosti vychází krajská pobočka Úřadu práce z posudku okresní správy sociálního zabezpečení (§ 25 zákona o sociálních službách), v odvolacím

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

řízení pak Ministerstvo práce a sociálních věcí vychází z posudku posudkové komise (§ 28 zákona o sociálních službách a § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).

11. Ve správním soudnictví je dlouhodobě ustálen závěr, že posudek ve věci příspěvku na péči musí být úplný, jednoznačný a přesvědčivý. Uvedený požadavek spočívá v tom, že posudkový lékař, resp. komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Případnými spornými dílčími aktivitami se posudková komise musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochyby o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují (např. rozsudky NSS č. j. 3 Ads 77/2013-22 ze dne 17. 4. 2014, č. j. 9 Ads 35/2015-44 ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27 ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 100/2016-25 ze dne 29. 8. 2016).
12. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby není schopen vykonat, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládnutou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. rozsudek NSS č. j. 3 Ads 50/2013-32 ze dne 2. 4. 2014). Jde přitom o jinou situaci, než která je upravena § 2a vyhlášky 505/2006 Sb.: toto ustanovení upravuje případy, kdy osoba není schopna zvládat „alespoň jednu“ z aktivit, tj. nezvládá žádnou.

Posouzení jednotlivých námitek žalobce

13. Žalobce předně uplatnil procesní námitky vůči složení posudkové komise a vůči tomu, že nebyl při jejím jednání vyšetřen.
14. Tyto námitky nejsou důvodné. Posudková komise musí být podle § 16b zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení nejméně tříčlenná. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů. (odst. 1). Posudkový lékař, který je předsedou posudkové komise ministerstva, řídí jednání této komise, určuje její konkrétní složení a rozhoduje o zařazení jednotlivých případů na pořad jednání komise. (odst. 3).
15. Specifické postavení posudkových komisí spočívá právě v tom, že jsou nadány odbornou kompetencí v oblasti posudkového lékařství, což znamená, že jsou schopny z medicínského hlediska komplexně posoudit zdravotní stav účastníka řízení, neomezují se jen na některé lékařské obory. Jsou tedy kompetentní komplexně hodnotit zdravotní stav účastníků řízení na základě odborných lékařských zpráv. Není tedy nutné, aby v komisi zasedali odborníci na konkrétní oblast medicíny, do níž spadají obtíže posuzovaného účastníka řízení. Nepředepisuje to ani zákon (srov. rozsudek NSS č. j. 1 Ads 154/2019-21 ze dne 6. 8. 2019, č. j. 3 Ads 105/2011-54 ze dne 21. 7. 2011). Komise však musí být schopna splnit účel svého zřízení, tedy kompetentně posoudit schopnost posuzované osoby zvládat základní životní potřeby. Vzhledem k tomu, že členkou komise byla mimo jiné lékařka s odborností psychiatrie, o schopnosti komise posoudit věc kompetentně

nevznikají zásadní pochyby.

16. Postup posudkové komise odpovídá i požadavku vyjádřenému v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 82/2011-44 ze dne 14. 9. 2011. Žalobce byl totiž osobně vyšetřen lékařkou okresní správy sociálního zabezpečení v řízení před krajskou pobočkou Úřadu práce (srov. záznam o jednání z 23. 10. 2018 v posudkovém spisu; § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách). Není pak třeba dalšího osobního vyšetření před posudkovou komisí, pokud ta hodnotí pouze shromážděné lékařské zprávy a pouze odborně hodnotí skutkový stav podle nich zjištěný. Žalobkyně ostatně netvrdila rozpor mezi závěry sociálního šetření a posudkovým hodnocením posudkové komise a soud žádný zjevný rozpor neshledal (srov. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 17/2013-25 ze dne 25. 4. 2013). Obsahu spisu neodpovídá ani tvrzení žalobkyně, že lékařské zprávy, jimiž disponovala posudková komise, neobsahovaly informace o vlivu zdravotního stavu žalobce na zvládání základních životních potřeb. Posudková komise totiž disponovala řadou lékařských zpráv, z nichž plynou poznatky o stavu žalobce, a disponovala i zprávou o provedeném sociálním šetření (opět srov. § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách). K tomu posudková komise výslovně uvedla svůj odborný názor, že předložené podklady stačí pro posouzení (str. 2 protokolu o jednání z 25. 4. 2019) a žalobkyně žádné konkrétní tvrzení o nezohledněných obtížích neuvedla.
17. Důvodné nejsou ani námitky proti posouzení věci samé. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí se s žalobou shoduje v tom, že žalobce nezvládá základní životní potřeby péče o zdraví a osobní aktivity, soud se tím blíže nezabýval. Spornými zůstaly pouze základní životní potřeby oblékání a obouvání a tělesná hygiena
18. Napadené rozhodnutí žalovaného a posudek posudkové komise ze dne 25. 4. 2019 poskytují dostatečnou oporu pro závěr, že žalobce zvládá základní životní potřebu *oblékání a obouvání*. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
19. Podle zprávy sociálního šetření ze dne 23. 8. 2018 se žalobce samostatně oblékne a obuje, ale je roztěkaný. Neřeší rub a líc, čisté a špinavé oblečení. Po napomenutí se vzteká a neobléká. Umí zavázat tkaničky. Babička vybírá oblečení podle klimatických podmínek, protože to žalobce neřeší. Tato zjištění posudková komise srozumitelně a logicky hodnotila ve vztahu k tomu, že podle § 8 odst. 1 a § 10 odst. 1 zákona o sociálních službách je třeba existence každodenní *mimořádné péče* jiné fyzické osoby, tj. péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností *podstatně* přesahuje péči poskytovanou *osobě téhož věku*. Závěr komise, že zvýšenou péčí babičky u dvou posudkových aktivit z pěti ještě nelze hodnotit jako mimořádnou, není nesrozumitelný, logicky vadný ani jinak nepřijatelný.
20. Rozhodnutí žalovaného a posudek posudkové komise ze dne 25. 4. 2019 však **neposkytují dostatečnou oporu** pro závěr, že žalobce zvládá základní životní potřebu *tělesné hygieny*. Za schopnost zvládat tuto potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
21. Podle zprávy sociálního šetření ze dne 23. 8. 2018 se žalobce koupe sám s dohledem, ale neumyje se dobře. Babička jej proto musí ještě umýt, což vede k hádkám. Zuby čistí

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

babička, musí to stále připomínat. Žalobce tvrdil, že si hlavu umývá sám, babička uvedla, že ji umývá ona. Tato zjištění posudková komise hodnotila tak, že ani to nepředstavuje mimořádnou péči. Její úvahu je zřejmě nutné vnímat společně s vymezením se vůči původnímu posudkovému závěru z roku 2016, vůči němuž komise uvedla, že i u 8letého dítěte musí pečující osoba dohlížet nad zvládnutím celkové hygieny. Toto hodnocení pak žalovaná bez dalšího převzala.

22. Taková úvaha však není dostatečná, protože nereaguje na konkrétní skutkový stav, který plyne ze sociálního šetření. Podle něj babička žalobce nad zvládnutím celkové hygieny nejen dohlíží, ale musí ji *v části aktivně provádět*: doumytí těla, celkové umytí zubů a zřejmě i mytí hlavy. V rozhodnutí žalované pak zcela absentuje úvaha, v jakém rozsahu intenzitě či náročnosti je třeba věnovat péči *zdravé fyzické osobě téhož věku*. Například podle přílohy instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 je dítě starší 7 let schopno základní životní potřebu tělesné hygieny zvládat, tj. zřejmě zvládat s dohledem či mírnou dopomocí. To však není případ žalobce.
23. Z obsahu spisu, úvah žalované či úvah posudkové komise tak nelze zjistit, zda je žalobce pro svou poruchu pozornosti schopen rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí tělesné hygieny ve společensky přijatelném standardu a zda je nepochybně zvýšená péče ze strany babičky pouze zvýšená, nebo *podstatně* přesahuje péči poskytovanou *osobě téhož věku*.

Závěr

24. Z uvedených důvodů dospěl soud závěru, že rozhodnutí č. j. MPSV-2019/128068-915 ze dne 19. 6. 2019 vychází ze skutkového stavu, který vyžaduje zásadní doplnění [§ 76 písm. b) s. ř. s.]. Rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V něm si žalovaný ujasní, co je přijatelným standardem biopsychosociálního vývoje dětí odpovídajících věku žalobce, co je standardní péčí a co je péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku. S výsledky těchto zjištění žalovaný srovná skutková zjištění o stavu žalobce a potřebě péče o něj.
25. Procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Ty jsou tvořeny zaplacenou cenou poštovních služeb ve výši 104 Kč (obálky na č. l. 9 a 16).
26. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Petře Severové náleží podle § 35 odst. 10 s. ř. s. odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3 146 Kč, a to dva úkony právní služby po 1 000 Kč [§ 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b), d) advokátního tarifu] a dva režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 2 600 Kč. To vše zvýšeno o daň z přidané hodnoty ve výši 546 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 27. srpna 2020

Mgr. Jan Šmakal, v.r.

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.